

ЦЕЈМС ЦОЈС

ПЕСМЕ ЗА НОВЧИЋ

КУЋА ЧАСТИ

Он љуљује за зимским сунцем.
 Гони зоведа низ хладан црвен љуљ
 Зове их, злас који знају.
 Тера своју марву изнад Кабре!¹

Глас им каже да је кући љојло.
 Мучу уз живољиньску музику љајака
 Води их исљред себе љроцвейталом зраном,
 Дим реси њихова чела.

Геаче, владару крда,
 Вечерас се љружси крај ваљре!
 Крварим крај црноз љојока
 За мојом љоломљеном зраном!

ПОСМАТРАЈУЋИ ИГЛАСТЕ ЧАМЦЕ У САН САБИ

Чуо сам жудњу младих срдаца,
 Љубоводно с веслима се баца,
 Чуо љреријска љрава уздице:
 Не вице, не враћајте се вице!

¹ Насеље северно од Даблина.

О срца, ѿправо која уздицеш
Залуд љубавне засишаве жале!
Вештар шћио ѿрође неће више
Да се врати на ове обале.

ЦВЕТ ДАТ МОЈОЈ ЋЕРКИ

Крчка је ова ружа бела
И рука шћио ју је дала,
А душа блеђа, више свела
Него времена бели шћалас.

Крчка ружо – на свећу целом
Дивљеџ чуда крчкијеџ нема,
У нежном оку ѿи скривац велом
Моје деиенце ѿлавих вена.

ОНА ПЛАЧЕ ИЗНАД РАХУНА²

На Рахун кица ѿада ѿихо, ѿихо ѿада,
Где мој мрачни љубавник снева.
Тужним ме гласом, ѿужно ме зове сада,
Док сиви месец изгрева.

Послуцај, љубави како
Тих и ѿужан је његов глас шћио увек дозива ѿако,
Увек без одговора, а мрачна кица ѿада,
Онда и сада.

Као шћио је његово срце леџло, о љубави, сред ѿмина
И наша срца ће лећи мрачна и хладна
Под црну земљу, ѿод коѿриву сиву као месечина
И кишу шћио мрмљајући ѿада.

² Гробље у Ирској.

TUTTO È SCIOLTO

Небо без ишница, сумрак над морем и иужна
Звезда на заиаду.

Теби се, срце, слика љубави сећањем иружа
Лейа, у складу:

Тихих очију, већа белих иоуи иене

И косе иуне када

Шшо иада шихо као из ваздуха сумрачене сене

Шшо иадају сада.

Зашио се сећаи шоза, зашио иризави јаде

У роицу несикоја,

Као да слаика љубав шшо ии је с уздахом даде

Никад не беше ивоја.

НА ПЛАЖИ ФОНТАНА

Зацвили веиар, шлунак зашкрии,

Сваки сиуб мола луд засиене;

Сенилно море иребројава

Посребрено муљем камење.

Заоџнем га док сиоји ирема

Хладноћи мора уз веира хуку,

Додирнем нежне коси рамена

И дечачку руку.

Свуд око нас је сирах, и свуд иада

Над нама шама у својој сирави,

А у мом срцу бескрајан влада

Дубоки бол љубави.

ЛЕКОВИТЕ ТРАВЕ

O bella bionda,
Sei come l'onda!

Од росе *щ*ӣо се бла̄го зла̄ӣи
Месе̄ц мрежу *и*ӣщине *й*ле̄ӣе
У мирном *в*р̄ӣу скӯй̄ља *в*ла̄ӣи
Лековий̄о̄га бӣља де̄ӣе.

Звездама месе̄ц јо̄ј *й*родева
Косу и младо чело краси,
Па скӯй̄љајӯћи *й*есму *й*ева:
Ле̄ӣа си, ле̄ӣа ко *и*шласи.

Нек су ми воска *й*уне *у*щи,
Да ме од дечје *й*есме *щ*ӣӣӣӣе,
Срце *й*од *щ*ӣӣӣӣом док *й*евӯщи
И скӯй̄ља *й*раве лековий̄ӣе.

ПОПЛАВА

Зла̄ӣносме̄ђа лоза над *й*о̄й̄оком *й*уним
Лелуја са *с*ӣе̄ња, *з*раби сваку *с*ӣрану;
Премӣщ̄љају крила над водама *й*мурним
О суморном дану.

Расӣӣа̄ње воде *о*крӯӣӣнички *и*ӣще
И *й*одидже дӯг̄у *й*раву налик коси,
Дан замӣщ̄љен *з*ури ка мору наниже
Туй у надменос̄ӣи.

Подиг̄ни, за̄ӣӣщи, лозо зла̄ӣӣних боја,
Своје во̄ће *й*уној *й*о̄й̄лави љубави,
О̄з̄ромној, суровој, и којој је *й*воја
Неизвеснос̄ӣ налик.

НОЋНИ КОМАД

Суморне и нејасне
Из ѿмине маџу звезде
Бакљама, ѿкривена свака,
С далеке ѓранице неба сјај уѿварних ваѿри блесне ѿа зѿасне,
На високим сводовима сводови језде.
Грехмрачна ноћи барка.

Серафима сада,
Изѓубљена војска сан сѿресе
Да служи, у исѿиом ѿрену
У ѿмини без месечине, нем, муѿан, сваки ѿада,
Уздиѓнуѿ кад и она ѿа заѿресе
Кациониџу њену.

И дуѓо и ѓласно, барка
Ноћи навиџе ѿлови, сред уздизања
Звук звездозвона слуџа,
Док суморни ѿамјан ѿаласа, облак ѿреко облака,
У ѿразнину одмиче све даље од обожавања
Изѓубљених дуџа.

УСАМЉЕН

Целе ноћи ѿраве свој вео
Сиве и злаѿне ѿодневне мреже,
Обалске ламѿе у језеру сненом
И злаѿна киџа³ жиле ѿроѿеже.

Скривени џевар џаѿуће ноћи
Једно име – о име њено –
И моје срџе у ѿој слаѿкоћи
Од сѿида је обневидело.

³ Златна киша (Laburnum) – врста дрвета.

СЕЋАЊЕ НА ИГРАЧЕ У ОГЛЕДАЛУ У ПОНОЋ

Жваћу језик љубави. Крезуб
Шкрџућ иринаесћ зуба
Шћо ивоја разјајрњена вилица оћкрива у кезу.
Бичују ивој свраб и дрхћање, иодаиностћ у наџоме месу.
Љубавни дах у шеби, у речима или иесми, бајати већ дуџо
Кисео као задах мачке,
Лезика џрубосћ.

Ово сиво које зури
Не лаже, све од костћи и коже.
Прејусћи масне усне њиховом љубљењу. Нико не може
Изабраћи њу шћо је речима ироже.
Сћрашна џлад чека свој час и мери.
Ишчујај своје срце, слану крв, илодове суза:
Ишчујај и ирождери!

VAHNHOFSTRASSE

Очи руџалице иућ ми иоказују
Којим иролазим у дана смирају.

Љубичасћи знаци сивим воде мене
До месћа сасћанка, звезде удвојене.

О звездо зла! Звездо исћуњена јадом
Неће се враићићи срчана ми младосћ

А мудросћи сћароџ срца и не слуће
Знаке руџалице док иролазим иућем.

МОЛИТВА

Поново!
Дођи, иодај, иредај сву снаџу мени!
Издалека ириземан свећ на мој мозак шћо се руши
Даће округни мир и јад иошчињених
Резнежује сћрахойошћовање иредодређеној душци.
Прекини, ишха љубави! Пројасћи моја!

POMES PENYEACH

Друга Џојсова књига песама објављена је 1927. а писана је од 1904. до 1924. Дакле, ове песме су настајале за време рада на *Даблинцима*, *Порџрејџу умејника у младосџи* и *Уликсу*. Самим тим, оне се и тематски додирују са овим делима, прожете су мотивима који су Џојса у то време опседали. За разлику од песама из *Камерне музике*, ове песме се у много чему приближавају ономе чиме се баве други модернистички песници. Ипак, Езра Паунд првобитно одбија да их објави.

Наслов књиге је непреводива игра речи. Књига је продавана за један шилинг, тј. дванаест пенија. Отуда се у њој налази дванаест песама, од којих свака кошта један пени. *Pomes*, француска реч за јабуке се овде повезује са енглеском *poems*, песме. Буквални превод наслова би био „јабуке за пени” или „песме за пени”. У то време су у Ирској трговци давали екстра послужење на сваких дванаест које се звало *tilly*. То је и наслов прве песме са којом књига укупно има тринаест песама. Преводилац је наслов превео као „Кућа части”, што би био неки наш еквивалент за устаљени израз из трговачког речника.

За разлику од једноставног речника *Камерне музике*, овде се налази на мноштво Џојсових неологизама (крхкоружа, љубоводно, грехмрачна, звездозвона). Многе од песама из ове књиге незаобилазне су у антологијама енглеске поезије („Кућа части”, „Цвет дат мојој ћерки”, „На плажи фонтана” и др.).

Песма „*Ессе Руг*” је последња Џојсова песма и осим песама из две збрке једина која се налази у *Сабраним џесмама* из 1936. Бави се Џојсовим супротстављеним осећањима – радости због рођења сина и туге због смрти оца.

Сабране песме Џејмса Џојса у преводу Николе Живановића излазе ове године у издавачкој кући „Мали врт”.

Превео с енглеског
Никола Живановић